

ELS LLIBRES I LES COSES

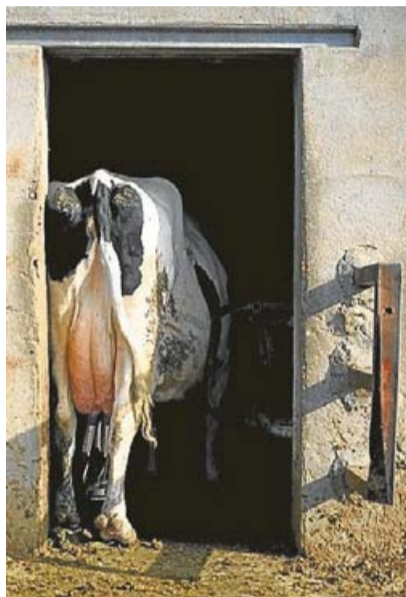
IGNASI ARAGAY

Dormir, cagar, follar, menjar...

Ara que la ramaderia industrial (les macrogranges) està en el punt de mira i que la Catalunya buida treu el cap en l'agenda pública, val la pena mirar què ens explica Pol Dunyó i Ruhí (Vilassar de Dalt, 1989), pagès agroecològic. La terra, viscuda com un mosaic de diversitat i equilibri, el lliga i el fa lliure. No entén la natura com un producte ni la pensa en termes de rendiment. La seva visió l'ha escrit en un llibre reivindicatiu del retorn a la natura treballada i contra les mentides del món rural, una obra, *Estripar la terra* (ed. Raig Verd), que també té un aire poètic.

Contra el tòpic de molts urbanites que situen els espais rurals com si fossin "una pel·lícula de Disney" i la pagesia "com un reducte folkloric", Dunyó fuig tant de la visió bucòlica d'un món bonic, sa i ideal com de la imatge d'una gent reaccionària i aïllada. La realitat al camp pot ser tan bella com crua i dura. No és una vida ensucrada (com mostra la publicitat abusant d'una memòria genètica que projecta herba verda i animals en llibertat) ni salvatge (com als drames rurals romàntics). "Un pagès no és un ésser rar, buit, avar o estúpid; tampoc no és meravellós, savi, magnànim o idil·lic".

Dunyó treballa els camps amb animals de granja, amb els quals –en especial amb els cavalls– experimenta una simbiosi d'altre secular: "Treballen, aporten fems, netegen els marges i pasturen els sembrats o els adobs en verd, desbrossen el bosc i n'extremen l'lenya per al hivern. Són

PABLO BLÁZQUEZ DOMÍNGUEZ / GETTY

un actiu permanent a les nostres finques". És més, "no es limiten a obeir ordres cegament, sinó que prenen decisions i tenen iniciativa pròpia, i a vegades impedeixen errors humans". No creu que un cavall, un bou o un ruc el vegin com un ésser humà, sinó com un rival depredador o com un company. Depèn de com els tractem. Per cert, fa notar la contradicció de molts defensors a ultrança dels animals que, en canvi, esterilitzen els seus gossos, els porten lligats, els obliguen a viure en pisos i els priven del que desitgen: "Rebolcar-se entre els fems, perseguir animals –matar-los, si cal– i reproduir-se".

La seva relació amb els animals de granja és la de "criar bestiar perquè

participi en la gestió dels espais i hi aportin fertilitat; estimar-lo, respectar-lo i acceptar el seu sacrifici forma part d'un cicle on, perquè una cosa pugui viure, sempre n'hi ha una altra que ha de morir. Respectar la mort i celebrar la vida". "Més cavalls i menys avions" podria ser el seu lema, rere el qual batega, no una negociació tecnològica, sinó una societat futura que "combinin els coneixements més moderns de l'experiència científica i la capacitat tecnològica amb la recuperació i la millora, si cal, de coneixements antics, mil·lenaris". Començant pel reaprofitament i, per tant, per modificar els models de consum. "Menjar és un acte polític", diu, alhora que ens recorda, per exemple, que "els boscos catalans estan gairebé tots abandonats". La petjada del *Gloria* encara hi és molt visible.

Als turistes locals que veu fent fotos dels seus camps i els seus animals per lluir a Instagram només els demana que canviïn aquestes postals d'autoconsum per un interès real pel que hi ha al darrere. I als proteccionistes de despatx els retreu el seu paternalisme sobreprotector: "No puc imaginar cap mentalitat més elitista i hereva del capitalisme salvatge que la idolatria absoluta dels espais naturals no intervinguts per la humanitat". Dunyó té pressa perquè aprenguem a viure més a poc a poc, al ritme de la natura, fent el que ens és animal i imprescindible –"dormir, cagar, follar, menjar"–, i jo hi afegiria el que és igualment necessari i específicament humà: pensar i estimar. ♦♦

ELS MÉS VENUTS

CATALÀ

FICCIÓ

[1] Quan s'esborren les paraules
RAFEL NADAL / Columna
336 pàgines i 21 € 1/8

[2] Junil a les terres dels bàrbars
JOAN-LLUÍS LLUÍS / Club Editor
288 pàgines i 19,95 € 5/19

[3] Terres Mortes
NÚRIA BENDICHO GIRÓ
Anagrama
184 pàgines i 16,90 € -/49

[4] Silverview
JOHN LE CARRÉ
Edicions 62
240 pàgines i 20,90 € -/1

[5] Nosaltres, després
SÍLVIA SOLER
Univers
224 pàgines i 20 € 3/21

NO-FICCIÓ

[1] Rússia, l'escenari més gran del món
MANEL ALÍAS / Ara Llibres
464 pàgines i 21,90 € 2/13

[2] Som dones, som lingüistes, som moltes i diem prou CARME JUNYENT / Eumo
264 pàgines i 20 € 9/19

[3] Troba la teva persona vitamina
MARIAN ROJAS ESTAPÉ / Columna
320 pàgines i 19,90 € 7/14

[4] Pandèmia i postveritat
JORDI PIGEM
Fragmenta
144 pàgines i 15,50 € 6/6

[5] El pantà maleït
TURA SOLER
La Campana
336 pàgines i 19,90 € 10/10

CASTELLÀ

FICCIÓ

[1] La bestia
CARMEN MOLA
Planeta
544 pàgines i 22,90 € 2/11

[2] Love Song
CARLOS ZANÓN
Salamandra
352 pàgines i 22,90 € -/1

[3] Últimos días en Berlín
PALOMA SÁNCHEZ-GARNICA
Alfaguara
400 pàgines i 20,80 € 3/11

[4] Paraíso
ABDULRAZAK GURNAH
Salamandra
304 pàgines i 20 € 10/7

[5] La cuenta atrás para el verano
LA VECINA RUBIA / Cúpula
416 pàgines i 17 € 4/15

NO-FICCIÓ

[1] Por si las voces vuelven
ÁNGEL MARTÍN / Planeta
256 pàgines i 17 € 1/9

[2] Encuentra tu persona vitamina
MARIAN ROJAS ESTAPÉ / Espasa
328 pàgines i 19,90 € 3/21

[3] Como hacer que te pasen cosas buenas
MARIAN ROJAS ESTAPÉ / Espasa
232 pàgines i 19,90 € -/171

[4] La cocina de tu vida
KARLOS ARGUÍÑANO
Planeta
704 pàgines i 24,95 € 2/8

[5] Los enemigos
KIKO AMAT
Anagrama
152 pàgines i 9,90 € -/1

Rànquing setmanal del Gremi d'Editors de Catalunya i LibriData
Posició setmana anterior / Setmanes en el mercat

UN TAST DE CATALÀ

ALBERT PLA NUALART

El film d'Isaki Lacuesta candidat a l'Ós d'Or se centra en el procés de sanació de les víctimes de la sala Bataclan. Els termes *sanar*, *sanació* o *sanador* s'utilitzen cada cop més en un sentit que no es dona a *curar*, *curació*, *curador*: en el de restituir la salut espiritual. Els professionals de l'autoajuda i el *coaching* necessiten termes més místics que els metges, i sembla que els troben en els derivats de *sanar*, si més no en castellà. Asseguren que *curar* i *sanar* no és el mateix, que *curar* és revertir un mal que afecta el cos, mentre que *sanar* és retornar un ésser (tot ell) a un cert estat (de gràcia). El DRAE, però, es mostra més escèptic quan, en la segona acceptió de *sanación*, la defineix com a "curació mitjançant pràctiques esotèriques o teràpies alternatives".

De la sanació al guariment passant per la castració

El català podria copiar el castellà per crear aquesta distinció o pouar en els seus propis recursos. No és pas que *sanar* o *sanació* no puguin tenir aquest sentit, però –si bé l'ús antic l'avalua– des de fa uns segles, en una Catalunya lligada a la cria d'animals, *sanar* es va anar fent sinònim de *castrar*, sobretot el porc, per fer-ne més bona (més sana) la carn. Fins al punt que l'únic sentit de *sanador* que recullen ara el DIEC2 o el GDLC és encara el de castrador. No crec que cap *coach* se senti còmode amb

AL DIEC2 'SANADOR' VOL DIR 'CASTRADOR', I CAP 'COACH' ES POT SENTIR CÒMODE AMB AQUESTA ASSOCIACIÓ

aquesta associació. Fugim, doncs, del porcs, i anem al verb que Fabra volia que féssim servir en el sentit "retornar la salut": *guarir*. Deia Fabra: "Curar ha pres la significació del *curar* castellà; llavors havem abandonat *guarir*; i la significació que tenia *curar* l'havem encomanada, sota la influència del verb castellà *cuidar*, al verb català *cuidar*, que significava *pensar* (ex.: *cuidava morir-se*). Per a Fabra i el *Fabra*, curar un malalt volia dir cuidar-lo, no pas guarir-lo.

Per raons llargues d'explicar, Coromines demostra que el *cuidar* que vol dir *tenir cura* no és cap castellanisme. Llavors, *curar* es recuperà per al sentit *guarir*, i *guarir*, *guariment* i *guaridor* ens queden lliures perquè els puguem associar a una salut espiritual que, en temps com els que corren, fa més falta que mai. ♦♦